

ת ש ו ה ה

הים היה מבהיק ורוגע, מתנועע קלות מחמת הגיאות, ועל המזח השקיפה כל העיר לה-האבר אל הספינות הנכנסות.

הן נראו מרחוק, ספינת-הקיטור מסולסלת עשן, סירות מפרש נגררות בכבלים כמעט סמויים, כשהן זוקפות כלפי השמים את תרניהן החשופים, כעצים בשלכת.

הן מיהרו מכל קצוות האופק אל עבר הרציף הצר והן נאנחו, התיפחו ושרקו, בעודן פולטות זרמי קיטור כנשימה חטופה.

שני קצינים צעירים טיילו על הרציף ההומה, כשהם מברכים לשלום, משיבים על ברכות, ונעצרים לעתים כדי לשוחח.

לפתע לחץ אחד מהם, הגבוה ביניהם, פול ד'הנריסל את זרועו של חברו, ז'אן רנולדי ואמר בלחש:

„הבט, הנה מדאם פואנסו; הבט היטב, אני מבטיח לך שהיא קורצת לך בעיניה.“

היא פסעה ובאה, ידה שלובה בזרוע בעלה, בעל אניות עשיר. היתה זו אשה כבת איבעים, עדיין יפה מאד, שמנמנה כלשהו, אולם רעננה כבת עשרים. ידידיה כינחו בשם „אלילה“, בגלל הילוכה הגאה, עיניה הגדולות והשחורות, ואישיותה האצילה. היא היתה חסרת-דופי, שום חשד לא העיב את חייה. ציינו אותה כסמל האשה ההגונה והפשוטה. היא היתה כה מהוגנת, שאיש לא העז להרהר בה.

והנה למעלה מהודש אומר פול ד'הנריסל לידידו רנולדי שמדאם פואנסו מביטה בו ברוך. הוא התעקש: „היה סמוך ובטוח שאינני טועה; אני רואה בכירורי היא אוהבת אותך. היא אוהבת אותך בלהט. כאשה צנועה שמעולם לא אהבה, גיל הארבעים הריהו גיל נורא לגבי הנשים ההגונות, בעלות החושים. דעתן נטרפת עליהן והן מסוגלות לכל מעשה שגעון. אשה זו נפגעה, קשישה, כציפור פצועה; היא נשמטת. היא תיפול לתוך זרועותיך... הנה, הבט.“

האשה הגבוהה — ששתי ילדותיה בנות השתיים-עשרה החמש-עשרה צעדו לפניו — קרבה והחזירה בראותה את הקצין. היא הביטה בו בלהט, בעין ננעצת, ונראה כי לא ראתה יותר דבר סביבה; אף לא את בנותיה, בעלה,

או החמון. היא השיבה לברכתם של הצעירים בלי להשפיל את מבטה הבער בתשוקה כה גדולה, שהחשד החל מתגנב ללבו של הלויטנטט רנולדי.
ידידו לחש: "הייתי בטוח בכך. ראית, הפעם? אלי. הריהי עדיין חתיכה הראויה להתכבד."

אולם ז'אן רנולדי לא רצה באהבים נוסח החברה הגבוהה. הוא לא ביקש לעצמו אהבהבים. ז'אן רצה יותר מכל בחיים שלווים והסתפק בקשרים ארעיים המודמנים תמיד לכל צעיר. כל דבר המלווה בסנטימנטליות, בציפיות ובתשומת הלב הנתבעים על ידי אשה טובת-הליכות, הלאוהו, הכבלים, — ויהיו הללו קלים ככל שיהיו — הקושרים תמיד הרפתקה מסוג זה, הפחידוהו. הוא אמר: "כעבור חודש נמאס עלי כל הדבר, ואני נאלץ להמתין ולהמשיך בכך עוד ששה חדשים — מחמת האדיבות." פרט לכך הרגיוהו הפרידות מלוות השערוריות, התאשמות, והתוכחות של האשה הנעזבת.
הוא נמנע מפגישה עם מדאם פואנסו.

אולם ערב אחד מצא את עצמו מיושב לידה, בסעודה כלשהי. ללא הרף הרגיש על עורו, בתוך עינו ועד נשמתו, את מבטה הלוהט של שכנתו. ידיהם נפגשו, וכמעט בלי רצון, נלחצו. היתה זו כבר תחילתה של התקשרות.
הוא נפגש בה שוב, תמיד שלא ברצונו. הוא הרגיש את עצמו נאהב; הוא התרכך, נתקף במעין רחמנות שהצניית בפני אהבתה הלוהטת של אשה זו. הוא הניח לה, איפוא, לאהבו, והיה פשוט אדיב, בתקוה להשאיר בתחום הרגש בלבד.

אולם יום אחד יעדה לו ראיון כדי להתראות ולשוחח בחופשיות, אמרה. היא נפלה, מתעלפת, לזרועותיו, והוא היה אנוס להיות מאהבה.
דובר נמשך ששה חדשים. היא אהבתהו אהבה פרועה, נכספת. מעונה בתשוקתה הקנאית, שוב לא חשבה על דבר; היא התמסרה, כולה; גופה, נשמתה, שמה הטוב, עמדתה, אושרה — הכל הוטל לתוך מדורת לבה כשם שהיו זורקים פעם, כקרבן, את כל הדברים היקרים אל המוקד.

אשר לו, הנה נמאס עליו הדבר מזה זמן רב, והוא התחרט על כיבושיו הקלים, כיבושי קצין יפה-תואר. אולם הוא היה כבול, קשור, שבוי. בכל רגע היתה אומרת לו: "נתתי לך הכל, מה תרצה עוד?" היה לו רצון לענות: "אולם הרי אינני רוצה ממך דבר, ואני מבקשך לקחת בחזרה את הדברים שנתת לי." ובלי לחשוש שיראוהו בכך, וללא הרהור על הסיכויים המאיימים, היתה באה אליו פל ערב, לוהטת באש גדלה והולכת. היא נפלה לזרועותיו, חיבקה אותו, כמעט חנקה אותו בנשיקותיה החושקות שהרגיוהו נוראות. הוא היה אומר בליאות:

"היי נבונה." והיא היתה משיבה: "אני אהבת אותך!" ונופלת על ברכיה כדי להתבונן בו ארוכות, בתנוחה של הערצה, מבט עיקש זה הכעיסו והוא רצה להקיימה: "שבי, הבה נשוחח." היא מלמלה: "לא, הנה לי." ונשארה כך, שרויה בחרגון.

הוא אמר לידידו ד'הנריסל: "יודע אתה, אני אכה אותה; אינני רוצה יותר; אינני רוצה יותר. הדבר מוכרח להסתיים ומיד; מיד!" האר הוסיף: "מה אתה מציע לי לעשות?" הלה השיב: "נתק את היחסים ביניכם." רנולדי אמר במשיכת כתף: "קל לך לדבר, אתה סבור כי קל לנתק יחסים עם אשה המענה אותך בשימת-לב, מייסרת אותך בהסברת-פנים, רודפת אותך ברוך, ודאגתה היחידה לשאת הן בעיניך."

אולם בוקר אחד נודע לקצינים כי יחידתם עוברת לבסיס אחר; רנולדי רקד מרוב שמחה. הוא ניצל! ניצל ללא שערוריות, ללא צעקות! ניצל! היה עליו להיאזר בסבלנות למשך חדשיים נוספים בלבד... ניצל!...

בערב נכנסה אליו, נרגשת יותר מתמיד. היא שמעה את החדשה הנוראה, ובלי להסיר את מעילה, נטלה את ידי בידיה, לחצה אותן בעצבנות, עיניה צוללות אל תוך עיניו, קולה רועד ותקיף: "אתה תלך. ידוע לי, בתחילה נשבר בי לבי, אולם עד מהרה הבינתי מה עלי לעשות. אינני מהססת יותר. אני מביאה לך את הוכחת האהבה הגדולה ביותר שאשה יכולה להציע; אני באה אחריך, למענך, אני עוזבת את בעלי, את ילדי, את משפחתי, אני ממיטה קלון על עצמי, אולם אני מאושרת. הרי זה כאילו התמסרתי לך מתדש. זהו הקרבן האחרון והגדול ביותר; הנני שלך לעולם!"

זיעה קרה כיסתה את גבו והוא נתקף חימה עצורה ונוראה; כעסו של חסר האונים, בכל זאת נרגע ובנימה חסרת פניות, בקול רך, סירב לקבל את קרבנה, ניסה להרגיעה, לדבר על לבה, להסביר לה את שגעוניה. היא הקשיבה לו בהביטה בו בעיניה השחורות, כששפתיה קמוצות בלי להשיב דבר, כאשר גמר, אמרה רק:

"האם הנך מוג'ל-ב? האם אתה מאלה המפתים אשה ואחר משליכים אותה עם כל גחמנות ראשונה?"

הוא החזיר וחזר לטעון, הוכיח לה על כל הפרטים את תוצאותיו הבלתי-נמנעות של צעד זה: את חייהם השבורים; את החברה הסגורה בפניהם... היא השיבה בעקשנות: "מה ערך לך, כאשר אהבים?"

ואז התפרץ: "ובכך לא! אינני רוצה. שומעת את? אינני רוצה, אני אוסר עליך." ואחר, גואה מכעסו הכבוש, שפך את לבו: "לכל הרוחות! זה זמן רב שאני

אוהבך בעל כורחי; רק זאת עוד חסרתי — לקחת אותך עמי. לא, תודה רבה! היא לא ענתה דבר, אולם פניה החיוריים העידו על התמוטטות אטית ומכאיבה כאילו התעותו כל עצביה ושריריה; היא הלכה בלי להיפרד ממנו.

באותו לילה הרעילה את עצמה. במשך שמונה ימים חשבה לאבודה; ובעיר ליהגו, ריחמו עליה, סלחו לחטאה בגלל עוה אהבתה; כי הרגשות הקיצוניים החופפים הירוואיים בהשתלשלותם, נסלחים תמיד — במידה שיש לדונם. אשה המתאבדת איננה, במקרה כזה, בוגדת. ועד מהרה הפכה תגובת הכל למעין האשמה כללית נגד הלויטננט רנולדי שסירב לראותה, מלא רגשות אשמה. סיפרו כי זנח אותה, בגד בה והיכה אותה. הקולונל שנתפס לחמלה הביע ברמו את דעתו על הענין בפני שלישו. פול ד'הנריסל הלך אל ידידו: "אה! לכל השדים, קשישי, אין מניחים אשה למות; אין זה הוגן."

האחר מורתח היסה את ידידו שביטא את המלה נבלה. הם נלחמו בדו-קרב. רנולדי נפצע להנאתם של כולם, ונשאר זמן רב צמוד למיטתו. היא שמעה על כך ואהבה אותו יותר בשל זאת, בחשבה כי נלחם למענה. אולם היות ולא יכלה לעזוב את חדרה לא ראתה לפני עזיבת הגדוד.

*

הוא עשה בעיר ליל שלושה חדשים, כאשר, בוקר אחד, באה לבקרו אשה צעירה, אחותה של פילגשו בעבר.

אחרי סבל ויאוש רב — אותם לא יכלה להכניע, — הלכה מדאם פואנמי למות. שום תקוה לא נשקפה לחייה. היא רצתה לראותו דקה אחת, דקה אחת בלבד, לפני שתעצום את עיניה לנצח.

המרחק והזמן שיככו את כעסו של הקצין הצעיר. הוא התרכך, בכה ונסע ללה-האבר.

היא נדמתה גוססת. השאירום לבדם; וליד מיטתה של גוססת זו, אותה הרג למרות רצונה, קיבל התקפת צעד גדולה. הוא התיפח. נשקה בשפתים רכות ולוחטות, כשם שלא עשה עמה מעולם. הוא גמגם: "לא, לא, לא תמוחי. את תחלימי, ואנו נאהב... נאהב איש את רעותו... לעולם..."

היא מלמלה: "האמנם? אתה אוהב אותי?" והוא בצערו, נשבע, הבטיח לחכות לה עד שתחלים, נשק בחמלה את ידיה הכחושות כל כך של האשה שלבה חלם בפעילות טרופות.

למחרת חזר לבסיסו.

ששה שבועות לאחר מכן, הצטרפה אליו, זקנה עד בלי הכיר, ומאוהבת בו עוד יותר משהיתה.

הוא קיבל אותה, אבוד. אחר, חיו יחד כוונג נשוי לכל דבר, אותו קולונל שהתכעס נוכח עזיבתו אותה, התנגד עכשיו למצב בלתי-חוקי זה, שאינו זהה עם הדוגמה האישית שחייבים בה הקצינים כלפי גדודם. הוא היתרה בפיקודו, ותבע מקצין העיר לנקוט באמצעים; רנולדי הגיש את התפטרותו. הם הלכו להתגרר בחזילה, של שפת היס-התיכון, ימם הקלאסי של הנאהבים.

שלוש שנים נוספות חלפו. רנולדי, כפוף תחת העול, היה מנוצח, מורגל לאותה חיבה משמרת. שערה שלה הלבין עתה לגמרי.

הוא חשב את עצמו לאדם אבוד, טבוע, כל תקוה, כל עתיד, כל שמחה. היו אסורים עליו.

אולם, בוקר אחד, הובא לפניו כרטיס ביקור: "זוהי פואנמו. בעל-אניות. לה-האבר." — הבעל! הבעל שלא אמר דבר, שהבין שאין לוחמים בעקשנות נשים נואשת מסוג זה; מה רצה, איפוא?

הבעל המתין בגן, בסרבו להיכנס לחזילה. הוא בירך את הצעיר לשלום, ובאדיבות סירב להתישב אפילו על ספסל בשדרה; אחר החל מדבר בבתירות ובאיטיות.

"אדוני, לא באתי להוכיח אותך; אני יודע היטב כיצד התרחשו הדברים. עמדתי בפני... עמדנו בפני הגורל. לעולם לא הייתי מפריע אותך מפרישתך אלמלא השתנו פני הדברים. יש לי שתי בנות, אדוני, אחת מהן, הבכירה, אוהבת גבר צעיר אחד, ואף נאהבת על ידו, אולם משפתחו של בחור זה מתנגדת לנישואין, בגלל מצבה של... אם בתי, אין בי כל כעס או נטירת איבה, אולם אני מעריץ את בנותי, אדוני, באתי, איפוא, לבקש ממך את... את אשתי; אני מקוה כי עכשיו — היא תסכים לחזור אלי... אליה, אשר לי, אעמיד פנים כאילו שכחתי, למען... למען בנותי."

רנולדי חש צביטת-עליצות בלבו, והיה מוצף שמחה, כנידון שזכה בחנינה.

הוא גמגם: "כן... כמובן, אדוני... אני עצמי... האמן לי... אין ספק... זה נכון, נכון מאד."

תקפו רצון לתפוס בידיו של איש זה ולחבקו בורעותיו, לנשקו על שתי לחייו.

הוא אמר: "אנא, הכנס. תרגיש את עצמך בטוב יותר בטרקלין; אני הולך לקרוא לה."

הפעם לא התנגד עוד מר פואנסו והוא ישב.
 רנולדי עלה בריצה על פני המדרגות, וליד דלת פילגשו נרגע ונכנס
 לחדרה בהבעה רצינית. «מבקשים לראותך, למטה», אמר. «זה בקשר לידיעה
 מבנותיך». היא הזדקפה: «מבנותי? מה? מה? הן לא מתו!»
 הוא אמר: «לא, אולם קיים מצב קשה שרק את תוכלי לפתור». היא לא
 שמעה יותר וירדה במהירות.

ואז השתפל בכסא, נרגש כולו, והמתין.
 הוא המתין זמן רב מאד. ואחר כאשר הגיעו אליו מלמטה אותם קולות
 נרגשים, החל יורד.

מדאם פואנסו עמדה, מליאת חימה, מתכוננת לצאת, בעוד בעלה מחזיק
 בשמלתה וחוזר: «אולם הכיני שאת גורמת לאבדן בנותינו, בנותיך, ילדותינו».
 היא עמדה על דעתה: «לא אחזור אליך». רנולדי הבין הכל, התקרב,
 מנוצה, וגמגם: «מה? היא מסרבת?» היא נפנתה אליו, ובמעין צניעות, לא
 דיברה אליו בגוף שני בנוכחות בעלה החוקי: «היודע אדוני מה הוא תובע ממני?
 רצונו שאחזור לגור עמו תחת קורת גג אחת!» והיא צחקה באיבה אל אדם זה,
 הכורע כמעט, והמתחנן.

ואז החל רנולדי לדבר; בהחלטיות של אדם נואש לימד זכות על
 הנערות הצעירות, על הבעל, על עצמו, וכאשר הפסיק לרגע, כדי למצוא טענה
 נוספת, חזר מר פואנסו לדבר אליה בגוף שני, מכוח הרגל ישן ואינסטינקטיבי:
 «אנא, דלפין, חשבי על בנותיך».

ואז הקיפה את שניהם במבט של שליט מלא כוח, ובהימלטה במעלה
 המדרגות, זרקה בפניהם: «שניכם שפלים!»

בעמדם כך, לבד, סקרו איש את רעהו, מיצרים ומנוצחים זה כאחר;
 מר פואנסו הרים את כובעו שנפל, ניקה את ברכיו מאבק, ואמר — בתנועה
 מיואשת, — בעוד רנולדי מלווה אותו אל הדלת: «שנינו אומללים, אדוני»,
 והתרחק בצעד כושל.